

WERKEN AAN EEN SPIRITUALITEIT VAN DIACONIE

2. MAAK EEN KAMERTJE VRIJ VOOR DE PROFEET...

- **Een gebed om te beginnen**

Gij die als een verre stem
in ons bestaan weerklinkt,
Gij die ons roept ons heil niet te zoeken
in eigen haard en huis
maar in de warmte en het onderdak
dat wij anderen kunnen bieden.

Doe ons uw Stem horen,
laat ons uw Aangezicht zien
in Hem die als een vreemdeling
ons leven is binnengekomen
en de mensen hoop heeft gegeven
door naast hen te gaan staan,
Jezus, de Man van Nazareth.

Schenk ons vertrouwen in zijn Woorden
zolang wij onderweg zijn
opdat wij eenmaal uw land bereiken
waar alle haat is uitgewist
en alle tweedracht gestild,
waar mensen van vreemdelingen
tot vrienden zijn geworden,
tochtgenoten naar uw koninkrijk,
broers en zusters van elkaar. Amen.

- **Lezing uit de Schrift**

Op zekere dag kwam Elisa langs Sunem. Daar woonde een welgestelde vrouw, die hem met aandrang uitnodigde bij haar te komen eten. En iedere keer dat hij in het vervolg daar in de buurt kwam, passeerde hij bij hen langs.

Daarom zei de vrouw op een keer tot haar man: 'Luister eens, ik heb gemerkt dat de man die altijd bij ons komt, een heilige man Gods is. Laten we boven op ons huis een kleine kamer voor hem metselen en er een bed, een tafel, een stoel en een lamp in zetten; als hij dan bij ons aankomt, kan hij daar zijn intrek nemen.' Toen Elisa er dus op zekere dag weer aankwam, kon hij de bovenkamer betrekken en er zich te ruste leggen. (2 Koningen 4, 8-11)

- **Commentaar**

Over het loon van de profeet, en de vrucht van 'goed gezelschap'...

Die rijke mevrouw uit Sunem en haar man (maar die wordt amper genoemd in het verhaal) hebben een huisvriend, Elisa. Een boerenjongen die door de grote profeet Elia ('Jahwe is mijn God!') werd aangewezen als zijn opvolger. Die vriendschap gaat op de duur zo ver, dat ze op het dak van hun riante woning een apart kamertje laten bouwen voor hem. De vrouw meubileert het met een bed om op te rusten, een tafel, een stoel en een lamp, opdat hij er kan lezen en schrijven. Een fornuis of kachel is niet nodig want voor zijn eten en drinken wordt beneden wel gezorgd.

Dat is nog eens een voorbeeld van echte gastvrijheid en vriendschap! Ze wil geen beslag leggen op hun huisvriend, hij kan komen en gaan wanneer hij wil, hij kan werken zolang hij dat zelf nodig vindt en hoeft zich geen zorgen te maken over huishoudelijke zaken. Telkens wanneer de profeet in de buurt is, kan hij daar altijd terecht in dat appartementje voor 'Bed and breakfast' - 'Zimmer frei' staat er bij wijze van spreken voortaan op het uithangbord van hun villa langs de straat geschreven...

Waarom doet die vrouw dat allemaal? Zelf geeft ze antwoord op die vraag: 'Luister eens', zegt ze tegen haar man, 'ik heb gemerkt dat hij die altijd bij ons aan huis komt, een heilige man Gods is.' Ze doet het dus omdat hij een profeet is. Je zou haast bij jezelf denken: weet ze dan al wat voor goeds Jezus daar later over zal zeggen: 'Wie een profeet opneemt omdat het een profeet is, zal ook het loon van een profeet ontvangen...' (Matt. 10,41). Zou ze daar misschien op uit zijn geweest? Gastvrij zijn om er zelf beter van te worden? Investeren in die logeerkamer, om er vroeg of laat een soort geestelijke rente van te plukken? Nee, ik denk niet dat ze daar op uit is. Uit haar hele houding blijkt dat ze op geen enkele manier de aanwezigheid van de profeet 'claimt' of hem wil uitbuiten.

Ze valt hem zelfs niet eens lastig met haar eigen probleem. De man Gods heeft warempel al genoeg aan zijn hoofd, vindt ze. Maar op een keer stort ze haar hart wel uit bij zijn knecht. Tegenover hem uit ze haar droefheid over het feit dat haar huwelijk kinderloos is gebleven. Zij mankeert waarachtig alle toekomstperspectief, die rijke mevrouw uit Sunem. Alle huiselijke gezelligheid in de kleine kring van haar besloten gezinnetje loopt uit op niets.

Natuurlijk komt dat, via de knecht, toch wel ter ore van de profeet. De man Gods verklaart dan plechtig, dat zij en haar man over een jaar een zoon zullen hebben. Dat is nu eenmaal - bijbels gezien - altijd het loon van de profeet en de vrucht van zoveel gastvrijheid in 'goed gezelschap'! Straks komt er een kind in hun midden, van Godswege. Er zal zienderogen toekomst groeien; er is onmiskenbaar iets van 'leven in overvloed' in het verschiet, te midden van de leegte.

Wanneer de vrouw later - weduwe geworden - omwille van een hongersnood zeven jaar lang het land uitvlucht en daarna weer terugkomt naar haar huis en thuis, hangt daar - dank zij de profeet - nog steeds dat bordje met 'Zimmer frei' en 'Bed and breakfast' aan de deur. Elisa himself zorgt er dan voor dat zij haar huis en grond terugkrijgt, en dat haar recht wordt gedaan. Ook dat is het loon van een profeet: gerechtigheid, niet overgeleverd zijn aan onrecht, willekeur en het recht van de sterkste (zie 2 Koningen 8, 1-6).

Dit oude verhaal kun je lezen als een soort prelude op ons kerstverhaal. Het komt waarachtig vanuit de hemel met goed nieuws, met 'evangelie' naar ons toegewaaid, en meldt ons met grote vreugde: Ja waarlijk, ieder die wij in ons huis en in ons gezelschap binnenlaten, kan een profeet zijn - iemand die ons iets te zeggen heeft van Godswege, sprekend met 'His Master's Voice'. En ook nog dit: alleen waar openheid heerst in een geest van gastvrijheid, daar groeit toekomstperspectief. De vrouw uit Sunem heeft het - net zoals Maria later - aan den lijve ondervonden...

"Ik zou graag een keten van huizen zien ontstaan - en aangrenzend: opvanghuizen voor asielzoekers, gastverblijven, kloosters van de eenentwintigste eeuw, communautiteiten waar ook ongewone, onmogelijke mensen kunnen wonen; samen met gewone, voor het snelle leven van de komende eeuw iets meer toegeruste mensen.

Zou graag een netwerk van huizen zien ontstaan waar het grote- 'land-wij-mensen-alles-voor allen'- verhaal wordt gelezen, gespeld, gezongen, ondervraagd, uitgelegd, betwijfeld, aangevochten, bepleit, en weer gezongen alsof het leven ervan afhangt."

Uit Huub OOSTERHUIS, *Een huis waar alles woont*

- **Enkele vragen ter bespreking in de groep**

- 1. Waar en op welke manier zie jij in je omgeving mechanismen van uitsluiting aan het werk? Ken je concreet één iemand die (kans)arm is, uitgesloten, aan de kant gezet? Hoe sta je tegenover die mens? Welke weerstanden voel je in jezelf en in jouw omgeving tegenover zulke mensen en groepen?**
- 2. Broederlijkheid, solidariteit, gemeenschap vormen... Wat betekent dat in mijn leven? Heb ik reeds ondervonden dat ik daar zelf afhankelijk van was? Wie draagt jou? Wie omgeeft jou, geeft om jou? Waar voel jij je gedragen, begrepen, beluisterd, gesteund, aanvaard zoals je bent? Breng jouw 'draagvlak' en 'netwerk' eens even in kaart...**
- 3. Wat is in het verleden in jouw leefwereld reeds gelukt als (kleine?) stap naar contact, opheffen van vooroordelen en uitsluitingsmechanismen? Waar en hoe zie jij integratie gebeuren, gemeenschapsvorming, groeien naar 'goed gezelschap'..?**
- 4. Formuleer eens voor jezelf één concrete stap, een 'concreet besluit': wat ga ik, gaan wij, op de vierkante meter waar ik/wij leven, werken en bezig zijn proberen te doen om gemeenschap tussen mensen te bevorderen of te bevestigen? Vertel het aan mekaar, en (als het kan), bevraag elkaar er over wanneer jullie elkaar op de volgende bijeenkomst van de groep terugzien...**

- **Voorbeden**

telkens te beantwoorden met het refrein:

“Omdat Gij het zijt,
groter dan ons hart,
die mij hebt gezien
eer ik werd geboren...”

Laten we bidden tot God,
in wiens huis plaats is voor velen.

Om huizen waarin jong en oud
op elkaar betrokken zijn
in wederzijdse aanvaarding,
behulpzaamheid en bemoediging.

Om huizen met open deuren naar de
omgeving,
haarden van gastvrijheid
en schuilplaatsen voor de mensen
die van huis en haard zijn verjaagd.

Om huizen waarin zieken, gehandicapten
en mensen die zichzelf niet kunnen redden,
verzorging en begeleiding ontvangen
en waar ze gezelligheid kunnen beleven.

Om huizen en plaatsen waar jongeren
hun vrije tijd kunnen doorbrengen
met activiteiten die hen aanspreken,
en waar ze spelenderwijs
maatschappelijke vaardigheden aanleren.

Om huizen waarin de daklozen en zwervers
beschutting vinden tegen de kou,

een bed om te slapen,
een tafel om te eten
en mensen die naar hen luisteren.

Om huizen voor God,
waarin gebeden en gevierd kan worden
en waar mensen in de stilte
hun noden en verlangens
aan Hem kenbaar kunnen maken.

Heer onze God,
in mensen komt Gij ons tegemoet,
in hun gelaat kunnen wij U herkennen.
Gij leert ons dat iedere vreemdeling
die bij ons binnenkomt
Uw profeet kan zijn,
een engel, een boodschapper
die zegt dat Gij nog altijd op zoek zijt
naar een plek om bij de mensen te wonen.
Wij willen daarom delen
al wat wij hebben en zijn
en zo samen werken
aan een wereld waar ieder mensenkind
kan thuiskomen en geborgen zijn. Amen.

(uit K. Pannekoek, *Heel de wereld*, p. 71)

- **Zegengebed**

Gezegend zijn de huizen,
waar de deuren niet gesloten blijven,
waar brood en tijd gedeeld worden
met wie ontredderd zijn,
zoeken naar rust en houvast.
Gezegend zijn de huizen,
waar mensen niet alleen maar leven
voor zichzelf,
maar leven delen met elkaar
en met hen die aankloppen aan hun deur.

Gezegend zijn de handen van hen
die zorgvuldig doen wat nodig is.
Gezegend zijn de handen van hen
die het eenvoudige doen
opdat het leven leefbaar en menswaardig
blijft.

Gezegend zijn zij die innerlijke ruimte
hebben om het verhaal te ontvangen
van wie gestrand zijn op de levensweg
en zoeken naar het oor van een medemens
om gehoord te worden.

Gezegend zijn zij in de Naam van de
Eeuwige,
Die niet zal vergeten
wie vreemde gasten uitnodigt aan zijn tafel,
maar Die hen toekomst schenkt
en leven in overvloed...

Zegene ons dan onze God,
wanneer wij aan mensen in nood
een open huis en een open hart willen
reiken
en wanneer we samen vechten
tegen de uitsluiting van zovelen
in de Naam van de Vader, de Zoon en de
Heilige Geest.